

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa M. D.
przeciwko A. Spółce z o.o. w W.
o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 6 maja 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 8 marca 2013 r., sygn. akt III APa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 1.350
(jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł, tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 marca 2013 r., III APa (...), Sąd Apelacyjny w (...) po rozpoznaniu sprawy z powództwa M.D. przeciwko A. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 4 lipca 2012 r., XXI P (...)) zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w punkcie pierwszym w ten sposób, że w miejsce wskazanej w nim łącznej kwoty 193.677,20 zł zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 123.658,01 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych oraz kwotę 70.019,20 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od należności

głównej; 2) zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w punkcie drugim w ten sposób, że zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 11.465,68 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych w grudniu 2004 r. z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia zapłaty, a w pozostałej części powództwo oddalił; 3) zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w punktach trzecim, czwartym, piątym i szóstym (dotyczących rozstrzygnięcia o kosztach procesu i rygorze natychmiastowej wykonalności); 4) w pozostałym zakresie oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego oraz 5) zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 312 zł "z tytułu rozliczenia kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym".

Od wyroku Sądu Apelacyjnego - w zakresie obejmującym zmianę punktu drugiego wyroku Sądu Okręgowego oraz w części oddającej apelację i rozstrzygającej o kosztach postępowania odwoławczego - powódka wniosła skargę kasacyjną, w której wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniła "zachodzącą w ustalonym stanie faktycznym tej sprawy istotną rozbieżnością między orzecznictwem Sądu Apelacyjnego oraz ugruntowaną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego w przedmiocie przyznawania wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych w postaci skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty wynagrodzenia (będącej należnością główną)". Ponadto - w ocenie powódki - za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania przemawia "brak określenia zarówno przez obowiązujące przepisy, jak i stosowne orzecznictwo, jednoznacznych kryteriów zasądzania odsetek skapitalizowanych od kwoty wynagrodzenia". Skarżąca, powołując się na tezę wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2008 r., II PK 289/07 (OSNP 2009 nr 17-18, poz. 227) wywiodła, że "przedstawiła wszelkie okoliczności faktyczne, jak i dowody przemawiające za zasadnością uwzględnienia jej roszczeń w pełnym zakresie", co zresztą zostało potwierdzone w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, a mimo tego Sąd Apelacyjny wydał wyrok dotknięty "brakiem spójności wewnętrznej" i "brakiem zgodności z ugruntowaną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego w tej materii". Skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy przez "dodatkowe" zasądzenie na jej rzecz kwoty 59.236,45 zł tytułem "skapitalizowanych odsetek ustawowych od należności głównej", ewentualnie o

uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Powódka twierdzi, że wniesiona przez nią skarga powinna zostać rozpoznana z uwagi na konieczność rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy istotnego zagadnienia prawnego związanego z ustaleniem "jednoznacznych kryteriów zasądzania odsetek skapitalizowanych od kwoty wynagrodzenia". Z analogicznych względów uważa, że w orzecznictwie sądowym (na przykładzie zestawienia zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego ze wskazanym wyżej orzeczeniem Sądu Najwyższego) występuje rozbieżność w zakresie orzekania o "wynagrodzeniu za pracę w godzinach nadliczbowych w postaci skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty wynagrodzenia". Jednocześnie skarżąca wywodzi, że "brak spójności wewnętrznej" kwestionowanego przez nią orzeczenia i jego niezgodność z "ugruntowaną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego", czynią skargę oczywiście uzasadnioną. W ocenie Sądu Najwyższego, wszystkie powołane przez powódkę argumenty nie dają wystarczającej podstawy do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż jest to nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń sądowych, który służy zapewnieniu jednolitości wykładni prawa przez sądy powszechne i rozwoju jurysprudencji, a nie eliminacji z obrotu prawnego orzeczenia sądu drugiej instancji nieodpowiadającego oczekiwaniom strony skarżącej.

Sformułowanie "istotnego zagadnienia prawnego" musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie powinno: 1) przybrać formę zapytania (wypowiedzi pytającej), 2) być sformułowane w odniesieniu do okoliczności faktycznych sprawy wynikających z dokonanych przez sąd ustaleń, 3) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, aby umożliwiło Sądowi kasacyjnemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi w kwestii prawnej, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu, 4) dotyczyć problemu, który rzeczywiście (a nie pozornie) budzi istotne (poważne) wątpliwości prawne. Konstrukcja "istotnego zagadnienia prawnego" powinna zatem opierać się na określeniu przepisów prawa (materialnego lub procesowego), w związku z którymi zagadnienie zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Chodzi przy tym o przypadki, gdy określony przepis prawa nie doczekał się wykładni bądź jest ona niejednolita (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231 oraz z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 7-8, poz. 51). Powódka nie spełniła tych wymagań przede wszystkim z tej przyczyny, że - mimo powołania się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. - w ogóle nie sformułowała jakiegokolwiek pytania prawnego, bo ograniczyła się do stwierdzenia, że w "obowiązujących przepisach" i "stosownym orzecznictwie" brakuje "jednoznacznych kryteriów zasądzania odsetek skapitalizowanych od kwoty wynagrodzenia". Nadto, uzasadniając rozstrzygnięcie o odsetkach, Sąd Apelacyjny powołał się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2009 r., III PZ 2/08 (LEX nr 784183), w którym odwołano się do utrwalonych w orzecznictwie "kryteriów zasądzania odsetek skapitalizowanych" (por. w szczególności uzasadnienia uchwał składów siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 października 1997 r., III ZP 16/97, OSNAPiUS 1998 nr 7, poz. 204 oraz z dnia 28 czerwca 1999 r., III CZP 12/99, OSNC 2000 nr 1, poz. 1).

Na uwzględnienie nie zasługuje również twierdzenie o potrzebie rozpoznania skargi z uwagi na rozbieżność występującą w orzecznictwie sądowym w kwestii "przyznawania wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych w postaci skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty wynagrodzenia" (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Pomijając już, że pojęcie "wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych w postaci skapitalizowanych odsetek" (którym posłużyła się powódka), zawiera wewnętrzną sprzeczność (odsetki nigdy nie stanowią wynagrodzenia za pracę), to skarżąca nie przedstawiła wywodu (nie wskazała orzeczeń) potwierdzającego tezę o "ugruntowanej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego", z którą wyrok Sądu Apelacyjnego pozostaje w sprzeczności.

Skargi kasacyjnej powódki nie można też uznać za oczywiście uzasadnioną (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), bo skarżąca nie wykazała, że zaskarżone orzeczenie Sądu drugiej instancji jest dotknięte brakami widocznymi "na pierwszy rzut oka", bez potrzeby dokonywania głębszej analizy prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49 oraz z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107). W celu uzasadnienia potrzeby przyjęcia skargi do rozpoznania powódka wprowadziła powołała się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2008 r., II PK 289/07 (OSNP 2009 nr 17-18, poz. 227), ale pogląd prawny wyrażony w tym wyroku dotyczy zupełnie innej sytuacji faktycznej niż będąca podstawą wyrokowania w rozpoznawanej sprawie (a którą Sąd Najwyższy jest związany stosownie do art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Podstawą faktyczną, w odniesieniu do której Sąd Apelacyjny zastosował art. 322 k.p.c., było przyjęcie, że powódka nie udowodniła konkretnej liczby faktycznie przepracowanych godzin nadliczbowych. Ustalono jedynie, że powódka rzeczywiście wykonywała pracę nadliczbową. Z tej przyczyny - przy ocenie zasadności powództwa - zaszła konieczność zastosowania art. 322 k.p.c., co jest zgodne z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, zgodnie z którym, jeśli pracownik wykazał, że pracował w godzinach nadliczbowych a jedynie - wobec nieprowadzenia przez pracodawcę ewidencji czasu pracy - nie może udowodnić dokładnej liczby przepracowanych godzin, to ustalenie wynagrodzenia może

nastąpić według reguł z art. 322 k.p.c. (por. przykładowo wyrok z dnia 19 lutego 2010 r., II PK 217/09, LEX nr 584743). Wobec tego, z pewnością nie może być mowy o ewidentnym, rażącym naruszeniu art. 322 k.p.c.

Co do rozstrzygnięcia przez Sąd Apelacyjny o "kapitalizacji odsetek", to argumentacja przedstawiona we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, nie daje podstaw do uznania jej oczywistej zasadności. Powódka w tym wniosku zupełnie pominęła odwołanie się do art. 482 § 1 k.c., którego naruszenie w postaci "niezasądzenia w dochodzonej przez powódkę wysokości zaległych odsetek za opóźnienie zapłaty" zarzuciła w podstawach skargi. Jednakże sformułowanie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) jest odrębnym wymaganiem konstrukcyjnym od przedstawienia podstaw kasacyjnych wraz z ich uzasadnieniem (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.), co oznacza, że obowiązek w postaci przedstawienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może być zastąpiony odwołaniem się (choćby pośrednio) do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, bowiem wywody przedstawione w tej części skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy bierze pod uwagę dopiero na etapie rozpoznawania skargi (po jej przyjęciu do rozpoznania).

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).